

υποδράση

9.5

Σχέδια εργασίας σχολείων-μουσείων σχολικού έτους 2011-2012

Αρχαιολογικό
Μουσείο
Θεσσαλονίκης

1ο Δημοτικό Σχολείο
Νέας Καλλικράτειας
Χαλκιδικής

Μια μέρα στη Νεολιθική εποχή

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

περιεχόμενα

Συμμετέχοντες, σελ. 3

Στόχοι - Σύνδεση με πρόγραμμα σπουδών, σελ. 4

Δράσεις, σελ.5

Χρονική διάρκεια - Μαθησιακοί πόροι, σελ. 7

Μέθοδοι και τεχνικές, σελ. 8

Δράση διαπολιτισμικού χαρακτήρα, σελ. 9

Αξιολόγηση, σελ. 10

Συμμετέχοντες

Σχολείο: 1ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Καλλικράτειας Χαλκιδικής

Τάξη/Τμήμα: Δ₁ – Γ₂ **Αριθμός μαθητών:** 17 - 17

Αριθμός παλιννοστούντων/αλλοδαπών μαθητών:

Δ₁: 2 παλιννοστούντες και 3 από την Αλβανία.

Γ₂: 1 από την Αλβανία, 2 από τη Βουλγαρία, 1 από την ΠΓΔΜ, 1 από τη Γερμανία, 1 από την Αίγυπτο.

Χώρες προέλευσης των παλιννοστούντων /αλλοδαπών μαθητών: Ρωσία / Αλβανία / ΠΓΔΜ / Βουλγαρία / Γερμανία / Αίγυπτος.

Σύντομη περιγραφή του προφίλ της τάξης:

Οι μαθητές και των δύο τμημάτων γνωρίζουν καλά Ελληνικά. Οι παλιννοστούντες και αλλοδαποί μαθητές δεν αποτελούν ξεχωριστές ομάδες. Σε στιγμές έντασης γίνονται κάποιες φορές αρνητικά σχόλια, αλλά αυτό δεν είναι καθημερινό φαινόμενο.

Όνόματα εκπαιδευτικών: Γιαννακάρια Φωτεινή (Δ₁), Κόιου Ευθυμία (Γ₂)

Μουσείο: Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης

Συλλογή ή αντικείμενα που έγιναν αντικείμενα διαπραγματεύσεως: Τα αντικείμενα που διαπραγματεύτηκαν τα παιδιά ήταν τα εκθέματα της «Προϊστορικής Μακεδονίας».

Διαπολιτισμική δυναμική των αντικειμένων: Τα περισσότερα αντικείμενα της έκθεσης ήταν καθημερινής χρήσης και τα συναντάμε και σε άλλους πολιτισμούς.

Όνομα μουσειοπαιδαγωγού: Ευμορφία Τσιαμάγκα

Εικόνα 1. Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης.

Στόχοι

Γνωστικοί:

- Να έρθουν οι μαθητές και οι μαθήτριες σε επαφή και να γνωρίσουν τον πολιτισμό του τόπου που ζούνε. Επίσης, να έρθουν σε επαφή με το λεξιλόγιο και τους όρους που χρησιμοποιούνται στην επιστήμη της αρχαιολογίας.

Κιναισθητικοί:

- Να έρθουν σε επαφή με γνήσιο απτικό υλικό, δηλαδή να αγγίξουν κομμάτια αγγείων της προϊστορικής εποχής που βρίσκονται στο μουσείο, σε ειδική προθήκη.
- Να γίνει αναπαράσταση σκηνών της προϊστορικής καθημερινότητας από τα παιδιά.

Στόχος με διαπολιτισμική διάσταση:

- Να κατανοήσουν τα παιδιά και μέσα από την έρευνά τους ότι στόχος όλων των ανθρώπων εκείνης της εποχής, οπουδήποτε κι αν έζησαν, ήταν να επιβληθούν στη φύση.
- Στα πλαίσια της ομαδικής εργασίας στο μουσείο, σε κάθε ομάδα συμμετείχε κι ένα παιδί από διαφορετική χώρα οπότε συνεργάστηκαν χωρίς να παρατηρηθούν ρατσιστικές συμπεριφορές ή ξενοφοβικές τάσεις.

Σύνδεση με πρόγραμμα σπουδών

Δ' τάξη: Στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης, κατά την οποία μελετήθηκε το νερό, έγινε και συζήτηση για το ρόλο του νερού στη ζωή των ανθρώπων της προϊστορικής εποχής.

Γ' τάξη: Στο πλαίσιο του μαθήματος της Ιστορίας στην οποία μελετήθηκε η προϊστορική εποχή γενικά και ειδικά στον ελλαδικό χώρο.

Δράσεις

1. Παρακολούθηση της ημερίδας «**Σχολικές επισκέψεις σε μουσεία στα πλαίσια της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης**» που πραγματοποιήθηκε στις 19/11/2011 στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού. Στην ημερίδα έγινε και η γνωριμία με τη μουσειοπαιδαγωγό.
2. Επίσκεψη και των δύο εκπαιδευτικών στο μουσείο, ώστε να μελετήσουν τα εκθέματα και να μπορέσουν να συνθέσουν τα φύλλα εργασίας και να οργανώσουν την πορεία του προγράμματος. Στην επίσκεψη φωτογραφήθηκαν μουσειακά εκθέματα, ώστε να χρησιμοποιηθούν κατά την προετοιμασία της μαθητικής επίσκεψης.
3. Της επίσκεψης προηγήθηκε και ακολούθησε πολλαπλή τηλεφωνική και ηλεκτρονική επικοινωνία πριν και μετά την επίσκεψη με τη μουσειοπαιδαγωγό, προκειμένου να γίνει ανταλλαγή υλικού και απόψεων με σκοπό τη βελτίωση του προγράμματος.
4. Συζήτηση στο σχολείο με τα παιδιά για την επιστήμη της αρχαιολογίας (εμπλεκόμενες ειδικότητες & επαγγέλματα, τρόποι έρευνας, εργαλεία που χρησιμοποιούνται). Χρησιμοποιήσαμε το βιβλίο «**Αρχαιολογία: Ένα ταξίδι στο παρελθόν**» της Μαρίζας Ντεκάστρο, εκδ. Κέδρος. Στο στάδιο αυτό δόθηκε το πρώτο φυλλάδιο με λέξεις, για να μεταφραστούν από τα αλλοδαπά παιδιά. Οι λέξεις χρησιμοποιήθηκαν για τη δημιουργία λεξικού που θα περιγραφεί παρακάτω.
5. Ανάγνωση του βιβλίου «**Στο μουσείο**» της Μαρίζας Ντεκάστρο, εκδ. Παπαδόπουλος. Ακολούθησε συζήτηση για τη σωστή συμπεριφορά σε ανάλογους χώρους.
6. Έγινε έρευνα στο διαδίκτυο προκειμένου να βρούμε πληροφορίες για τους προϊστορικούς οικισμούς στις χώρες καταγωγής των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών. Εδώ βοήθησε και η κα Τσιαμάγκα, η μουσειοπαιδαγωγός, η οποία έστειλε υλικό ηλεκτρονικά με τέτοιου είδους πληροφορίες. Βέβαια, δεν μπορούμε να πούμε ότι χρησιμοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό τα ευρήματα του διαδικτύου, γιατί η γραφή ήταν επιστημονική και, άρα, δυσνόητη (έως και ακατανόητη) για τα παιδιά. Βασιζόμενοι κυρίως στις πληροφορίες της μουσειοπαιδαγωγού, τα παιδιά παρουσίασαν το υλικό στις υπόλοιπες ομάδες και συζητήσαμε για ομοιότητες και διαφορές των πολιτισμών και του τρόπου ζωής, βρήκαμε τα μέρη που αναπτύχθηκαν οι οικισμοί στο χάρτη, σχολιάσαμε την ύπαρξη ή όχι υδάτινων στοιχείων κλπ.

7. Επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης στις 3/4/2012. Για τις ανάγκες της επίσκεψης τα παιδιά των δύο τμημάτων χωρίστηκαν σε ομάδες των 4-5 ατόμων. Κάθε ομάδα είχε στα χέρια της ένα φύλλο εργασίας το οποίο τα κατηύθυνε στα αντικείμενα που σχετιζόνταν με συγκεκριμένη πτυχή της καθημερινότητας. Τα αντικείμενα των φύλλων εργασίας ήταν τα εξής:

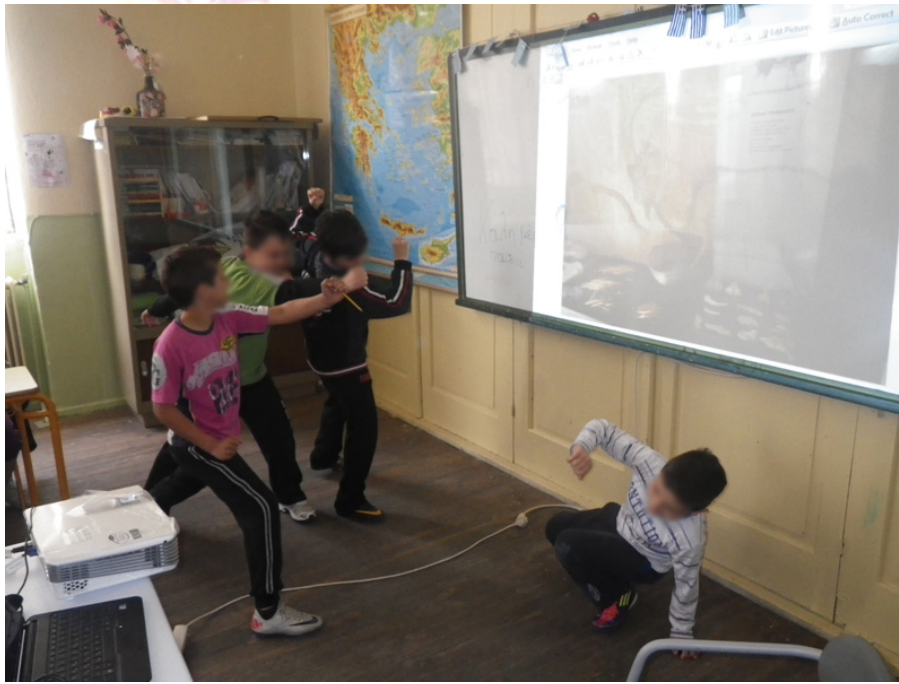
- Υφαντουργία
- Εργαλεία
- Μεταλλουργία
- Ψάρεμα – κυνήγι
- Κόσμημα
- Αγγειοπλαστική
- Καλλιέργειες
- Μαγειρική – σερβίρισμα
- Τελετουργίες

Μέσα από το φύλλο εργασίας τα παιδιά καλούνταν να ανακαλύψουν τα αντικείμενα, τα υλικά, τη χρήση και να τα παρουσιάσουν στους συμμαθητές και στις συμμαθήτριάς τους. Έτσι γίνονταν μικροί ξεναγοί.

8. Την ημέρα της επίσκεψης, μία από τις προβλεπόμενες δραστηριότητες ήταν η δραματοποίηση μίας σκηνής της καθημερινότητας η οποία σχετιζόταν με τη θεματολογία του φύλλου εργασίας. Δυστυχώς, ο προβλεπόμενος χρόνος για την επίσκεψη στο μουσείο δεν έφτασε κι έτσι, την επόμενη μέρα στο σχολείο με φόντο τα εκθέματα του μουσείου στον πίνακα έγιναν οι αντίστοιχες δραματοποιήσεις. Επίσης, συζητήθηκαν οι εντυπώσεις των παιδιών από την επίσκεψη και το πρόγραμμα.

9. Με τη βοήθεια της καθηγήτριας των εικαστικών, κ. Αφροδίτης Μπούτου, φτιάξαμε στην τάξη αγγεία και άλλα είδη καθημερινής χρήσης από πηλό. Οι δημιουργίες των παιδιών τοποθετήθηκαν σε ειδικές προθήκες στο σχολείο για δύο εβδομάδες, στα πλαίσια της έκθεσης «Εικαστικά έργα μαθητών και μαθητριών του σχολείου μας». Με τη λήξη του σχολικού έτους, τα παιδιά πήραν τις πήλινες κατασκευές μαζί τους.

10. Τελευταία κατασκευή ήταν το «Λεξικό αρχαιολογίας». Σε αυτό υπάρχουν λέξεις χωρισμένες σε ομάδες, οι οποίες είναι μεταφρασμένες στα αιγυπτιακά, στα αλβανικά, στα βουλγαρικά, στα γερμανικά και στα σλαβομακεδονικά. Παράλληλα, κάθε λέξη έχει και μία εικόνα δίπλα της. Τις εικόνες αυτές τις βρήκαν τα παιδιά στο διαδίκτυο δουλεύοντας σε ομάδες. Τα παιδιά συνεργάστηκαν με τους γονείς ή με συγγενείς τους για να μεταφράσουν τις λέξεις. Όσες δεν μπόρεσαν να τις μεταφράσουν, προσπαθήσαμε να τις βρούμε στο διαδίκτυο, χρησιμοποιώντας το google translate.

Εικόνα 2. Δραματοποίηση σκηνής κυνηγιού μέσα στην τάξη

Χρονική διάρκεια

Το πρόγραμμα που περιγράφεται παραπάνω διήρκεσε από τις 19/11, οπότε κι έγινε η ημερίδα, μέχρι το τέλος της σχολικής χρονιάς 2012.

Μαθησιακοί πόροι

Οι μαθησιακοί πόροι, αν και αναφέρονται στις επιμέρους δράσεις, επιγραμματικά είναι:

- διαδίκτυο
- φύλλα εργασίας που κατασκευάστηκαν από τις εκπαιδευτικούς με τη συνδρομή της μουσειοπαιδαγωγού,
- εικόνες αγγείων,
- χάρτες,
- φωτογραφίες από τα εκθέματα του μουσείου,
- Βιβλία:

Αρχαιολογία: Ένα ταξίδι στο παρελθόν» της Μαρίζα Ντεκάστρο, εκδ. Κέδρος.

Στο μουσείο» της Μαρίζας Ντεκάστρο, εκδ. Παπαδόπουλος.

Εικόνα 3. Κατασκευή πήλινων αντικειμένων στην τάξη με τη βοήθεια της δασκάλας των εικαστικών

Μέθοδοι και τεχνικές

1. Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.
2. Ανάπτυξη κριτικής σκέψης στα φύλλα εργασίας και στην αναζήτηση εικόνων στο διαδίκτυο.
3. Δραματοποίηση.
4. Ενσυναίσθηση μέσω της δραματοποίησης.
5. Χρήση νέων τεχνολογιών.
6. Καλλιτεχνική έκφραση (κατασκευή & διακόσμηση αγγείων, ζωγραφική στα φύλλα εργασίας).

Εικόνα 4. Κατασκευή πηλινων αντικειμένων στην τάξη

Δράση διαπολιτισμικού χαρακτήρα

Τα παιδιά κλήθηκαν να βρουν στο διαδίκτυο πληροφορίες για τους προϊστορικούς οικισμούς από τις χώρες προέλευσης. Τους ζητήθηκε να ψάξουν στο σπίτι, αλλά δεν διέθεταν όλα τα παιδιά υπολογιστή ή σύνδεση με το διαδίκτυο. Έτσι, η εργασία έγινε στο σχολείο με τα παιδιά χωρισμένα σε ομάδες. Βασισμένα σε οδηγίες που τους δίνοντας από τις εκπαιδευτικούς, τα παιδιά προσπάθησαν να βρουν υλικό. Διαπιστώθηκε, όμως, δυσκολία στην ανεύρεση υλικού καθώς και αδυναμία κατανόησης του υλικού που βρέθηκε, γιατί ήταν επιστημονικά κείμενα. Προσπαθήσαμε να απλοποιήσουμε το λόγο, για να γίνουν κατανοητά από τα παιδιά. Τελικά, οι πληροφορίες που παρουσίασαν τα παιδιά στους συμμαθητές τους ήταν βασισμένες κυρίως στο υλικό που είχε στείλει η μουσειοπαιδαγωγός, κ. Τσιαμάγκα.

Εικόνα 5. Τα έργα τέχνης των μαθητών

Αξιολόγηση

Τα παιδιά στο σύνολό τους βρήκαν πολύ ενδιαφέρον όλο το πρόγραμμα και τις δραστηριότητες που έλαβαν χώρα και στο μουσείο (φύλλα εργασίας - ξενάγηση) και στο σχολείο (κατασκευή από πηλό, αναζήτηση στο διαδίκτυο, δραματοποίηση).

Η συνεργασία γηγενών και αλλοδαπών παιδιών ήταν άψογη, χωρίς να εκδηλωθούν φαινόμενα ρατσισμού ή διάκρισης.

Μακάρι να υπήρχε περισσότερος χρόνος να ασχοληθούμε με το πρόγραμμα, αλλά καθώς παράλληλα με το συγκεκριμένο θέμα, διαπραγματευόμασταν στο σχολείο και άλλα προγράμματα στα πλαίσια της ευέλικτης ζώνης, δεν υπήρχε περιθώριο ενασχόλησης σε μεγαλύτερο βαθμό.